

NIEDOBRY (195) *ai*

W pisowni łącznej (115), w rozłącznej (80).

e oraz o jasne.

sg m N niedobry (33). ◇ G niedobr(e)go (2). ◇ D niedobr(e)mu (2). ◇ A niedobry (5), niedobr(e)go (3). ◇ I niedobrym (4), niedobrem (1) MurzHist. ◇ f N niedobra (28), niedobra (2), niedobr(a) (5); ~ (attrib) -ã (8) BierEz, KrowObr (2), RejWiz, Leop, SarnUzn, SienLek, NiemObr, -a (1) Mącz; ~ (praed) -ã (19) RejWiz, SienLek, BiałKat, RejZwierc (2), BielSpr, BudBib (3), Strum (2), SkarŻyw, CzechEp, KochSz, GórnRozm, WujNT (4), -a (1) RejRozpr. ◇ G niedobréj (9); -éj (1), -(e)j. (8) ◇ A niedobrą (12) [w tym: -a (1)]. ◇ I niedobrą (2). ◇ L niedobr(e)j (1). ◇ n L niedobré (30); -é (3), -(e) (27). ◇ G niedobr(e)go (8). ◇ D niedobr(e)mu (1). ◇ A niedobr(e) (12). ◇ I niedobrym (4). ◇ pl N m pers niedobrzy (2). m an niedobr(e) (1) [kaphuni, cietrzewie, bażanty]. subst niedobré (15); -é (1), -(e) (14). ◇ G niedobrych (3). ◇ A m pers niedobr(e) (1). subst niedobr(e) (4). ◇ I m niedobr(e)mi (1). n niedobr(e)mi (1). ◇ L niedobrych (2). ◇ N sg n a. pl subst niedobr(e) (1).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XVII w.

1. Nie taki, jaki być powinien; non bonus PolAnt,Cn; parum bonus Cn (64) :

a. O osobach: nie wykonujący należycie swoich obowiązków, nie spełniający określonych warunków (7) : RejZwierc 31 marg, Aaa4v; Nie dobry to wciełzyciel/ który łam wzdycha SkarŻyw 196; NiemObr 85; Y prawo dawca [...] taki nie dobry iest/ który nie obmyśla/ żeby wżyftkie łtany R. P. wzgodzie/ y miłości z łobą żyli GórnRozm B; KochCn B4v.

niedobry komu (1): Kto łobie nie dobry/ nád łobą pomftę cżuie: kto Pánu/ y łobie y Pánu łzkodę cżyni GostGosp 20.

W charakterystycznych połączeniach: niedobra(-y) matka, prawodawca, przyjaciel, ucieszyciel, żona.

b. O ludzkich działaniach, zjawiskach i ich skutkach (25) :

Wyrażenie: »urodzaj niedobry« [szyk2:1] (3): LibLeg 10/64v; BielKron 286v; Są też ci w tey licżbie/ ktore Oycowie święci drapieżcami zową/ kthorzy w niedobry vrodzay záchowaią zboże/ áby dla nich żywność drożłza y ciężłza byłá. KuczbKat 330.

α. Określa sposób działania lub przebieg; nienależyty, źle przeprowadzony (7) : przychodzi i do tego, że się i słowy na nas utargiwają, kładąc winę tego wszystkiego na nas, żeby to prze nasze niedobre u WKM staranie się działo DiarDop 108; RejWiz 72; Pfuie przyrodzenie Niedobre ćwiczenie. RejZwierc 239; GostGosp 66.

Szereg: »niedobry a niedostateczny« (1): A tych niemoczy namienionych żadna inłza nie iest przyczyna. Iedno nie dobre á niedałtateczne [!] cżyfcienie po złężeniu niewiałty oney FalZioł V 26v.

β. Wyraża ocenę określonego postępowania: niewłaściwy, niestosowny y niepożądany, niegodny aprobaty (17) : OrzQuin O3v; GórnDworz F; RejZwierc 19v marg, Bbb2v; Zbytnia Wolność nie dobra iest GórnRozm B3v; SkarKaz 420b marg.

N sg f w funkcji orzecznika (2): Boć nie dobra iest odeymowác chleb łynom WujNT Mar 7/27, Matth 15/26.

W przeciwstawieniach: »dobry (2), lepszy ... niedobry«: Ták mu łie zda iż wżyftko zá pieniądze znajdyze/ Sławę y cnotę kupić [...]. A też kupna nie dobra lepłza przyrodzona RejWiz 77v; Leop

Zach 11/12; POZADLIVVOSC ducha przeciw ciała dobra. Gál: 5. 17. Ale ciała przeciw duchowi nie dobra. *WujNT* Bbbbbbb2.

W charakterystycznych połączeniach: domowe chowanie niedobre(-y, -a), pożądlivość, umysł (2), wiela panowanie, wolność, wydwarzanie.

*Fraza: »rzecz jest niedobra« [szyk zmienny] (4): Ieśliże ieft rzecz dobra przed wáfłemi oczymá/ przynieście zaplátę moię: ieśliż więc nie dobra [Si bonum est ..., si non] dayćiełz pokoy. *Leop Zach* 11/12; *BiałKat* 251; *Strum* I2; *SkarŻyw* 261 marg.*

*Wyrażenia: »skutek niedobry« (1): tu rozumiełskutki niedobre ktore włafnie wydáie niedobra náuká *SarnUzn* G8v.*

*»niedobry zwyczaj« (1): VZnawamy nie dobrym zwyczajem [Abusiva consuetudine] to bydź zachowano: iż gdy którzy kmiećie [...] przez potomftwá z tego świata zchodzą/ ich wřzyftki dobrá ruchomé y nieruchomé imieniem puścizny panowie ich zwykli bráć. *SarnStat* 652.*

W przeni (1) :

*Wyrażenie: »niedobre owoce« = złe skutki (1): nyedobrych [Luterska nauka] owoczow národziła *KromRozm I* K2v.*

c. *O języku: niepoprawny (1) : Parum latina vocabula, Nie dobrá łáćiná. *Mącz* 185b.*

d. *O przedmiotach: złej jakości, w marnym gatunku (14) : Pánie izażeś thy był nie dobrego nafienia náfiál ná roli fwoiey *RejPos* 52; *BielSpr* 72v; *Strum* B4v, L4v, O; *BudNT Matth* 13/27.*

*W przeciwstawieniach: »dobry, lepszy ... niedobry« (2): ieftli będzie farbowało papier/ tedy to ieft dobre Reubarbarum/ á ktore nie farbue/ tedy tho ieft niedobre. *FalZioł* III 5a, III 27c.*

W charakterystycznych połączeniach: ciemna gumi niedobra(-e), nasienie (2), reubarbarum, sadzawka, saletra, waga, zboże.

*Wyrażenie: »moneta niedobra« = pieniądze o zbyt małej zawartości szlachetnego kruszcu (2): Ażáż też to máłe rzeczy Monetę cudzą złá bráć dopuřczáć/ y fwoię też nie dobrá kowáć *BielKron* 393 [idem] *PaprUp* Fv.*

*Szereg: »zły i niedobry« (2): *BielKron* 393 [idem] *PaprUp* Fv cf Wyrażenie.*

a. *O potrawach: niesmaczny (3) : *FalZioł* IV 22b; ktorzy ie [mięso elefantowe] przypráwiáli dziwnym obyczáiem/ a wđy nie dobro było *BielKron* 452.*

Przeni (1) :

*Wyrażenie: »niedobry kwas« = zgryzota; niezgoda (1): Acźci y dożywotna [żona] też lie trefi czałem/ Ktorey więc muśi wżyć też z niedobrym kwáfem. *RejWiz* 59.*

β. *O zapachu: nieprzyjemny (1) : Ructu gravis herba, Ziele nie dobrej woniey pobudzáyáce rzigánie. *Mącz* 359b.*

e. *O stanie fizycznym człowieka, władzach umysłowych i procesach fizjologicznych: chory, anormalny; niesprawny (17) : CZelidonijowa wodka ma włośność iże gdy iá profto puřcza na oczy niedobre/ zaćmione gruboćią iakążkolwiek poźle naprawia *FalZioł* II 5a, V 27; *SienLek* 20.*

*W przeciwstawieniu: »dobry ... niedobry« (1): ta [część] znamionuie íprawę dobrá albo niedobrą członkow niřszych *FalZioł* V 7.*

Zwrot: »niedobrej pamięci być« = *mieć krotką pamięć* (1): Memoria falli, Nie dobrej pamięci być. *Mącz* 215b.

Wyrażenia: »niedobra (jest) krew« [szyk 3:3] (6): Krew niedobra się fkapufty mnoży *FalZioł* I 34b, III 22a, IV 19d; á tak z nie miernych wilgości trzech rzedźszych/ czyni łye krew niedobra álbo téz zbytnia. *SienLek* Vuu3, 7v, 33v.

»niedobre mięso« = *dzikie mięso* (1): ten plałtr wżytkę ranę wyczyłci/ zwłalzcza iefłli iefł w ranie nie dobre mięfo *FalZioł* V 107.

»niedobra pamięć« [szyk 1:1] (2): gdy będzie namazany tił głowy gorczyczą z gorzałką/ pamięć zginęłą przywracza y niedobrá łprzyrodzenia potwierdza. *FalZioł* I 125b. *Cf Zwrot*.

»wilkość niedobra« (1): á tho téz lekarłtwo iefł dobre y na żółtą niemoc która pochodzi z zatkania wilkołci niedobrej wżyłach y wątrobie. *FalZioł* I 8d.

»niedobre zdrowie« = *adversa valitudo* *Mącz* (3): WM namówiwszy powiedzą albo na piśmie przysła dzisiaj, aby się czas nie wlokł a rychlej co kończyło, folgując niedobremu zdrowiu JKM. *Diar* 78; *Mącz* 3d; *ActReg* 138.

2. *Wyraża ocenę zgodności z prawdą lub normą: nieprawdziwy, błędny, niesprawiedliwy, stanowiący wykroczenie; non bonus* *PolAnt*, *Modrz* (15) : Dałem im przykazánya nye dobre *KromRozm* II lv; Nie dobry to wywod: Bogá wzywác mamy/ á przeto Świętych nie mamy. *WujJud* 55v *marg*; *CzechEp* 130, 154; *GórnRozm* 12; *SkarKaz* 315b *marg*; *SkarKazSej* 701a.

W połączeniu szeregowym (1): Ktore przyczyny yáko łą nyedobre y owłłfem niczemne á fáłłfywe/ my [...] okażem. *GliczKsiąż* 17.

W przeciwstawieniu: »dobry ... niedobry« (2): Gdzie téz obaczyłz/ iákie przezyłki dobre/ iákie nie dobre *GroicPorz* Cv; *ModrzBaz* 29.

Wyrażenia: »niedobra nauka, wiara« (2:1): *RejKup* p8v; *SarnUzn* G8v; Máło iż z Moskwićinem nie z iedney mácierze [*Szwedowie i Duńczycy*]/ Tákże y w obyczáioch y w niedobrej wierze. *RejZwierc* 243.

»niedobra rada« (1): Y rzekł Chufzái do Awłzáłomá nie dobra rádá [*Non est bonum consilium*]/ którą rádził Achitofel *BudBib* 2.Reg 17/7.

Szereg: »niedobry i niewłasny« (1): iefłli téz gánił co/ tedy pewnie nie łamey włafney rzeczy przez się/ ále nie dobre y nie włafne iey wżywanie. *CzechRozm* 71.

3. *Nieodpowiedni, nie nadający się; szkodliwy; nieskuteczny* (25) : *FalZioł* I 149a, III 20d; Włzythki Ośierdzia foku niedobrego *SienLek* 8; (*nagł*) Potrawy ku trawieniu łatwie/ á żołádek pośilájące. (-) [...] Włzythcy ptacy tęgiego ciáła: Kápluni/ Kuropátwy/ ćietrzewie/ Bázánty/ Iárżábie/ [...] niedobreć chude bárzo *SienLek* 9, 6v, 7, 8, 8v [2 r.].

niedobry do czego (1): Dissociabilis – Niedobri do złaczenia. *Calep* 333b.

niedobry komu, czemu (8): Iagoda Zorawin niedobra iefł żołádkowi *FalZioł* I 85c, I 22a, 27c, III 14c, 17a, c, 22b, 25b.

niedobry ku czemu (6): ludziom cieliłtym zbytnie á thłułtym niedobry iefł pokarm czełty ku iedzeniu *FalZioł* III 25b, I 27c, 33b, 105a, 110b, IV 32b.

niedobry na co (1): Gnoy Iáłkołczy [...] na oczy zdrowe: nie dobri iefł. *FalZioł* IV 25a.

W przeciwstawieniach: »dobry (3), lepszy ... niedobry«: *FalZioł* I 27c, 22b, IV 32b; *Cyeluęce mięfo/ Iágnięce/ Koźluęce dobre poki śšie. Prosię niedobre. SienLek* 6v.

W charakterystycznych połączeniach: *niedobry ku jedzeniu (5), na oczy, ku pokarmowi, do złączenia; kolerykom niedobry, ludziom, mozgowi, piersiam, żółdkowi (4).*

Przysłowie: bibl. [Eccli 18/19] Doktorowie powiedáią: Principijs obsta fero medicina paratur, to iefł káżdey chorobie wczás zábiegay/ bo pozdne lekárftwo niedobre bywa. *RejZwierc* 73v.

4. Niezgodny z nakazami etyki: nieuczciwy, niemoralny, grzeszny; nieżyczliwy, złośliwy, gorszący, zły; non bonus Pol Ant, Vulg; improbus, vitiosus Mącz; non rectus Vulg; immanis, non probus Cn (46): *Improbus, Niedobry/ złośliwy/ zły. Mącz* 323c, 500a.

a. O osobach (16): *RejWiz* 132v; *RejZwierz* 41; *RejZwierc* 63v; *Bo ácz y ci nie dobrzy przełożeni byli; iednak częfto [...] prawdę znác muśieli WujNT* 8.

W połączeniu szeregowym (1): tedyć pan Bog v ciebie iefłh niedobry/ nietzyfty/ y Epikur/ który małżeńftwo fám poftánowić ratzył? *KrowObr* 220v.

W przeciwstawieniu: »niedobry ... dobry« (1): *ReszList* 156 cf »niedobry a niebogobojny«.

W porównaniu (1): Kto dobrze czyni komu niedobremu/ Iáko potkowy przybił mu ku złemu. *RejZwierc* 222.

Wyrażenia: »czł(owi)ek, ludzie niedobrzy(-ry)« [*szyk 3:1*] (2:2): *Bogowie twoi ludzie byli/ á niedobrzy/ których teraz duźze w Piekle goráią. SkarŻyw* 124; *ReszList* 156; *GórnRozm* A2v; *CiekPotr* 9.

praw. »(z) niedobrej matki syn« (2): *GliczKsiąż* B2; iefli który ízláchćic [...] ízláchćicá zhańbi twiérdząc/ áby był nie dobrý mátki fynem [*filium meretricis JanStat* 556] *SarnStat* 238.

Szeregi: »tak dobry jako i niedobry« (1): *Nie dziwuyże fię iż Pan Bog w kościele záchowuic prawdę/ ták przez dobre/ iáko y przez niedobre przełożone iego WujNT* 354.

»niedobry a niebogobojny« (1): *fkąd W. M. moy Mćiwy Pan/ y infzy Kátholicy obaczyć będą mogli/ iáko fię ci zwodnicy w fwoich poftępkách obchodzą/ ktorzy wyliczáiąc złe/ niedobrych á nie bogoboynych ludzi [...]; dobrych á poboźnych ludzi ípraw świętych [...] nie wfpomináią ReszList* 156.

»zły, niedobry« (1): *Vkażefmi podobno Marćiná Luterá [...] / który raz przyśiągwłzy/ prawdziwey náuki Kriřtuřowej przyłtrzegác [...] / złamał/ zepřował/ przyśięgę iáko zły niedobry. LeovPrzep* G3.

a. W funkcji rzeczownika (2):

W przeciwstawieniach: »dobry, poczciwy ... niedobry«: *RejWiz* 101v; *Niedobrego znác y źimie y lecie/ Bo záváždy by kot w grzebiach fie vplecie. Dobry nie może być tylko fám fobie/ Bo fie przygodzi drugiemu y tobie. RejZwierc* 222.

b. O działaniach, stanach duchowych oraz stosunkach międzyludzkich (27): *RejKup* m3; *GDyż iuź wiemy co fą cnoty/ y co też fą zá przymioty niedobre w ludzkim przyrodzeniu. RejZwierc* 93v, 20v; *CzechEp* 324 marg; *WujNT* 1.*Cor* 5/6, *SarnStat* 175.

W przeciwstawieniach: »dobry (2), dobro ... niedobry (uczynek)« (3): *ktoś ty iefł? co [...] mowić fmieřz/ dobra rzetz/ co Bog mowi niedobra? KrowObr* 221, 221; *ReszHoz* 138.

W charakterystycznych połączeniach: *niedobra(-y) chluba, przymiot, przypadek, skłád [= towarzystwo], sprawa.*

Zwrot: »być [na kogo] chuci niedobrej« = *gniewać się na kogoś, nienawidzić* (1): Trafiło szie thesz yednego czafzu yfz mv zona dzyeczyathko marthwe vrodzila przecz on nanye bill chuczi nyedobrey *LibMal* 1554/190v.

Wyrażenia: »dobro niedobre [= *źle nabyte*]« (1): Bowiem WOREK IVDASZOW, ieft chuc do cudzego, I zły fpořob nábycia dobrá nie dobrego. *KlonWor* **2v.

»niedobry przykład« [*szyk* 1:1] (2): trzebáli i wřzyfkiego dzieciám twem vtraćić/ niřz wiare ich twem niedobrem przykładem znifzycić *MurzHist* M2v; *SkarKaz* 420b.

»rzecz (jest) niedobra« [*szyk* 4:2] (6): *KrowObr* 220v, 221 [2 r.]; Brzydliwořć Iehowie (ieft) kámieñ a kamieñ/ řzale teř zdrádlive nie dobra (rzecz [*non est bona*].) *BudBib Prov* 20/23, 1.*Reg* 26/16; *GosřCast* 29.

»słowa niedobre [= *obraźliwe*]« (1): Iákoby on miał bluźnić/ imię Bogá řwego/ Y řłowy nie dobremi/ zelżył krolá řwego. *HistHel* Dv.

»uczynek, postępek, skutek, sprawa niedobra(-y)« = *opus pravum, verbum non rectum Vulg* [*szyk* 3:2] (2:1: 1:1): Y przywodzili řynowie řfráelřcy řkutki niedobremi Páná Bogá řwego ku gniewu *Leop* 4.*Reg* 17/9, *Iac* 3/16; *BielKron* 228; Ten řłyřzac o iego niedobrych pořtępkách/ prořił zá nim Páná Bogá z pilnořciá/ áby mu dał vpámieřtanie. *Skarřyw* 164; iáko włařnie dobremu Pářterzowi przyřtáło/ iř řię [...] o wřzyřtko dobre/ ták duřzne iáko ćieleřne řtára/ wřzelákim dobrym: niedobre/ niektorych vćzynki oddawáiąc. *ReszHoz* 138.

»niedobrym umysłem« = *w złym zamiarze* (2): *BierEz* N4; ále ich řtrofuie/ ře to wřzyřtko czynili vmyřłem nie dobrym/ tylko dla prořney chwały *WujNT* 98.

»niedobre życie« (1): niebędzie mu to policřono ku potępieniu/ ře niekiedy ćřłonki řwe ná niedobre řyćie obrácał *KarnNap* E4v.

Szeregi: »niedobry albo nieczysty« (1): IEřli małżeřstwo iefth rzetz niedobra/ áłbo nietzyřta/ áłbo iáko thy powiedařł krzeřćijáńřkie Epikurřtwo *KrowObr* 220v.

»zły a niedobry« (1): W rzeczách złyřh á niedobryřh/ rády trzebá přećy. *GosřCast* 29.

W przen (2) :

Zwrot: »czymři niedobrym pachnieć« = *być dwuznacznym pod względem moralnym* (1): Nie wnoř w. in. pánie Derřniáku thego obycřáiř do nas / bo tákowe znáki/ ábo y řkryta mowá/ ćzymři niedobrim pachnie. *GórnDworz* Cc5v.

Wyrażenie: »niedobrym sercem« = *ze złych pobudek* (1): řeby oná [*Matka Bořa*] nie dobrym řercem/ to ieft/ dla iákiey ćřći y chwały włařney řwoiey [...] przywodziłá řyná do cudow czynienia *WujNT* 310.

c. *O pokarmach: zakazany przez religię* (1) : Y my nie przeto pořćimy/ řeby mięřo/ iáycá/ mlećno niedobre było: ále iř wiemy/ ře y ten grzeřzy/ kto dobryř rzeczy nie dobrze vřywa. *WujJud* 197.

5. *Nieszczęřliwy, niepomyřlny, źle rokujący; niekorzystny* (36) : *FalZioł* V 7v, 14; Zobu řtron niedobra zgodá *RejRozpr* D4; Muřiał iřcie o niey czos řłyřzeć nie dobrego [...] Alboć iá kto zwoiował albo wziął w niewołá *Rejřóz* M7v, G5; *SienLek* 21v, 25v; *RejPos* 31.

niedobry na kogo (1): A jako więć wierzch gory szara mgła odzieje, Na pasterze niedobra, ale na złodzieje Lepsza niř noc *KochMon* 19.

N sg f w funkcji orzecznika (1): Gdy bądźiesz w cechu/ Zą łalką/ co słowo/ Mow czapkę ziąwży. Bo nie dobra owo/ Gdy fię więc ftarfzy y cechmiftrze fchylą Szykić pomyslą. *KlonFlis F.*

W przeciwstawieniu: »niedobry ... lepszy« (1): *KochMon 19 cf niedobry na kogo.*

Fraza: »i zwycięstwo złe, i przegranie niedobre« (1): w tákiey łámey woynie/ y zwycięstwo złe/ przegranie nie dobre. *SkarKazSej 673b.*

Zwrot: »(być) niedobrej myśli, nadzieje« (2:1): Indas fię wymawia iż łą nie dobrej myfli *RejJóz O2v; RejWiz 12; KochProp 11.*

Wyrażenia: »niedobry aspekt« (1): Iutro fię nie puźczę w drogę/ iż nie dobry ápekt. *WujNT 661.*

»koniec (jest) niedobry« [szyk 2:1] (3): *BielKron 231v;* ktore rzeczy wiele Krolom ná koniec niedobry przydą/ y wiele ich s pánftwá złupionych y wygnanych będzie. *LeovPrzep B4v; HistRzym 58v.*

»niedobra nowina« (2): *RejWiz 127;* Y poślálá do niego z niedobrá nowiną/ Ze z ogoná wyleziefz/ z oprzáłá [!] łysiną. *RejFig Ddv.*

»przygoda niedobra« (1): uchowaj Boże na nas przygody jakiej niedobrej *Diar 77.*

»rzecz niedobra« (1): Obiedwie to rzeczy [grzech i śmierć] niedobre/ y dlia tego że złe/ tedy łą ftráfliwe. *BialKaz A4v.*

»niedobra rzecz« = *prawdopodobnie sprawa trudna do wygrania (1):* Causa laborare, Nie dobrą rzecz mieć. *Mącz 180d.*

»niedobry wieczór« = *gra słow w nawiązaniu do formuły życzenia lub pozdrowienia »dobry wieczor« (1):* Co o nas mowią gdybychmy słyłzeli/ Niedobry wieczor czáfembychmy mieli. *RejZwierc 219v.*

»niedobre(-y) (jest) znamię, znak« [szyk 7:3] (8:2): PApule/ to iest pęcherze gdy ku czarności fię fklaniaia/ znamię iest nie dobre/ á śmierć płaci takowemu *FalZioł V 41v, V 4v; GlabGad L; RejJóz N2v; RejWiz 96; BielKron 306; SienLek 22, 22v, 25v, 26.*

α. *W funkcji rzeczownika:* »niedobre« (2) :

niedobre czyje (1): Sądy cię bołkié przedziwnie ćwiczły/ Z twoim niedobrym wśzytko to kończyły. *GórnTroas 14.*

Szereg: »niedobre a niełaska« (1): Yáko theż ten flugá przełożony od páná fwego ná yákyem wrzędzye/ yefli go nye przypiluye/ pośpolicye od páná z nyedobrym á z wyelką nyeláską bywa odkazan y odpráwyon. *GliczKsiąż O5v.*

6. *Nie wystarczający (1) :*

W pytaniu retorycznym zakładającym odpowiedź pozytywną 'czy ci nie dość' (1): Fiedurze brácie/ fna niedobra fna [= rana tłuczona]? *KochSz C3.*

7. *Połączenia frazeologiczne o różnych znaczeniach (8) :*

Zwroty: »niedobrego sumnienia być« = *mieć wysumienia (1):* Nocte diequae suum gestare in pectore testem, W nocy y we dnie fwego świadká nośić/ To yest nie dobrego sumnienia być. *Mącz 285d.*

»mieć [komu] za niedobre« = *zarzucać komuś (1):* Co fię tknie iż łámo piśmo ś. przyimuiemy/ co nam ma zá nie dobre/ tego fię nie wftydamy *CzechEp 215.*

Wyrażenia: »niedobre(-y) mni(e)manie, słuch« = *zła opinia* [szyk 3:2] (4:1): gdy się to przed WKM odkryje, że dalibog i mniemanie to, które byś o nas WKM niedobre prze to miał, odmienić się u WKM ku dobremu RP może *Diar* 65, 65, 75; *przeź czynicie rzeczy takowe/ które ia słyżę o was/ rzeczy złe od wżego ludu tego? Nie synowie moi/ bo nie dobry słuch [non bona est fama] który ia słyżę BudBib 1.Reg 2/23; ActReg 128.*

»niedobra sprawa« = *ktoś jest głupi* (1): Nie wżycy ktorzy są cudni/ Zawsze bywają rozumni: Będzieć pocześna poštawá/ Ale wnątrz nie dobra spráwá. *BierEz I.*

Synonimy: **zły;** **1.b.α.** *niedostateczny;* **d.β.** *czuchnący, smrodliwy, śmierdzący, trącący;* **e.** *bolący, bolejący, chory, cierpiący, mdły, niedołężny, niemocny, niezdrowy, słaby, upadły, zarażony;* **2.** *niewłasny;* **4.** *bezbożny, gorszący, grzeszny, niebogobojny, niecotliwy, nieczysty, niepobożny, niesprawiedliwy, niezbożny, wszeteczny, złościwy, złośliwy.*

Cf **DOBRY**